

DECIZIE

23 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Valentina Clevadi

Tamara Chișca-Doneva

Marian Pitic

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Serghei Vasic împotriva deciziei din 23 august 2016 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Vasic Serghei împotriva Companiei Internaționale de Asigurări "Asito" Societate pe Acțiuni, intervenient accesoriu Suhalitca Eduard cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă :

La data de 10 februarie 2015 Vasic Serghei, prin intermediul avocatului Dumitru Harea, a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva CIA „Asito” SA solicitând încasarea din contul CIA „Asito” SA în beneficiul său a sumei de 59200, 84 lei cu titlu de despăgubire pentru repararea prejudiciului cauzat de asiguratul Eduard Suhalitca, ca rezultat al accidentului rutier din 07 noiembrie 2014, precum și încasarea din contul pârâtului a tuturor cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu examinarea cauzei.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, la data de 07 noiembrie 2014, în mun. Chișinău, str. Albișoara, automobilul de model „Lexus ES 300H”, cu număr de înmatriculare C II 1, ce aparține cu drept de proprietate lui Vasic Serghei a fost accidentat de către automobilul de model „Mercedes”, cu n/î OR BN 265, condus de Eduard Suhalitca. La momentul producerii accidentului, automobilul reclamantului era condus de fiul său Maxim Vasic.

Susține reclamantul că, prin încheierea din 08 noiembrie 2014 a inspectorului superior de poliție- Veaceslav Ciobanu s-a aplicat lui Eduard Suhalitca sancțiune sub formă de amendă în mărime de 50 u.c. și 6 puncte de penalizare. Vinovat în producerea accidentului rutier a fost recunoscut Eduard Suhalitca, automobilul căruia era asigurat de CIA „Asito” SA în baza contractului de asigurare de răspundere civilă auto.

Menționează reclamantul că la data de 10 noiembrie 2014, în urma sesizării lui Maxim Vasic la CIA „Asito” SA, a fost înregistrat accidentul respectiv sub nr. 142711R1 RCA. Tot la aceeași dată a fost depusă și o telegramă prin care societatea de asigurări a fost informată ca la 12 noiembrie 2014, ora 14.00, mun. Chișinău, str. Aleea Gării nr. 38/1, bir.3, va fi efectuată examinarea automobilului de model „Lexus ES 300H”, număr de

înmatriculare C II 1 pentru constatarea pagubelor materiale ca rezultat al accidentului rutier din 07 noiembrie 2014, cu atenționarea asigurătorului că în caz de neprezentare examinarea va fi efectuată în lipsa acestuia.

La data de 12 noiembrie 2014, inginerul-expert – Adrian Ciobanu activând în cadrul SRL „Exauto-Plus”, cu participarea lui Maxim Vasic, a examinat automobilul de model „Lexus ES 300H” cu număr de înmatriculare CII 1, anul fabricării 2013, nr. caroseriei JTHBWIGG8D2018853 și a întocmit actul de examinare a mijlocului de transport auto nr. 1578/11 A în care s-a indicat valoarea deteriorărilor. Conform Raportului de evaluare a pagubei, prejudiciul cauzat proprietarului automobilului de model „Lexus ES 300H”, număr de înmatriculare CII 1, a fost estimat la suma de 59200,84 lei, inclusiv 50865,02 lei - costul detaliilor și a cheltuielilor de transport, a taxelor vamale, 1327,94 lei - valoarea materialelor și 7007,88 lei - valoarea manoperei, inclusiv taxa pe valoare adăugată.

Relatează reclamantul că, în baza materialelor prezentate, societatea de asigurări a deschis la data de 10 noiembrie 2014 dosarul de daune nr. 142711R1.

Declară reclamantul că, din motivul tergiversării nejustificative de către societatea de asigurări a plății despăgubirii de asigurare, la 24 decembrie 2014, fiul reclamantului Vasic Maxim, în calitate de posesor al automobilului în bază de mandat, s-a adresat Comisiei Naționale a Pieței Financiare cu solicitarea de a interveni în vederea determinării societății pârâte la plata despăgubirii de asigurare, rezultând din statutul pe care îl are conform Legii cu privire la Comisia Națională a Pieței Financiare. Prin scrisoarea nr. 04-284 din 27 ianuarie 2015, Comisia Națională a Pieței Financiare a informat petiționarul că CIA „Asito” SA a deschis dosarul de daune nr. 142711R1 din 10 noiembrie 2014, dar încă nu a fost luată decizia de plată a despăgubirii de asigurare.

La data de 26 ianuarie 2016, Serghei Vasic, prin intermediul avocatului Dumitru Harea, a înaintat o cerere privind majorarea pretențiilor din acțiune, solicitând încasarea din contul CIA „Asito” SA a sumei în mărime de 59200,84 lei cu titlu de despăgubire de asigurare, a sumei de 16141,51 lei cu titlu de dobândă de întârziere începând cu data de 06 decembrie 2014 până la data de 25 ianuarie 2016, în total suma de 75342,35 lei. (f.d. 44-45)

Prin hotărârea din 26 aprilie 2016 a judecătorei Râșcani mun. Chișinău s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de Serghei Vasic împotriva CIA „Asito” SA, intervenient accesoriu Eduard Suhaltca cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Prin decizia din 23 august 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Serghei Vasic și s-a menținut hotărârea din 26 aprilie 2016 a judecătorei Râșcani mun. Chișinău.

În motivarea deciziei sale, Curtea de Apel Chișinău a indicat că CIA „Asito” SA a emis ordonanța de plată a despăgubirilor și respectiv nu există temei pentru a dispune încasarea sumei prin hotărâre judecătorească.

La data de 08 septembrie 2016, Serghei Vasic a declarat recurs împotriva deciziei din 23 august 2016 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea hotărârilor judecătorești cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că, hotărârile judecătorești adoptate sunt neîntemeiate și pasibile de a fi casate, deoarece probele administrate la dosar au fost apreciate arbitrar, iar neelucidarea tuturor circumstanțelor relevante atestă examinarea superficială a cauzei.

Menționează recurentul că, nu a fost informat până la depunerea acțiunii în judecată despre adoptarea de către societatea de asigurare a deciziei de plată, în special a ordonanței nr. C112490 de plată a despăgubirii în mărime de 30704 lei, iar despre existența acestei ordonanțe a aflat în cadrul procesului de judecată, atunci când intimatul a prezentat înscrisul dat, recunoscând parțial acțiunea. Respectiv, este lipsită de suport juridic concluzia instanței de apel privind inexistența litigiului la momentul sesizării instanței de judecată, nu este susținută prin niciun capăt de probă, or, careva probe în sensul că Serghei Vasic a fost informat de către intimat despre adoptarea la 04.02.2015 a deciziei de plată a despăgubirii de asigurare, nu au fost administrate de intimat în acest sens.

Afirmă recurentul că, instanța de apel în decizia sa corect a invocat că Serghei Vasic este în drept să primească de la intimat despăgubirea de asigurare calculată, însă nu a luat în considerare că reclamantul nu a fost notificat niciodată de CIA „Asito” SA despre emiterea deciziei de plată și respectiv, ridicarea sumei despăgubirii de asigurare.

Precizează recurentul că, este neîntemeiată și concluzia instanței de apel precum că, reclamantul Serghei Vasic nu a demonstrat că pârâtul a refuzat achitarea despăgubirii de asigurare. Or, din materialele dosarului este evidentă prezența inacțiunii CIA „Asito” SA de a achita lui Vasic Serghei suma despăgubirii de asigurare.

La data de 01 noiembrie 2016, Serghei Vasic, prin intermediul avocatului Dumitru Harea, a depus cerere de completare la recurs, invocând suplimentar că, la întocmirea raportului de evaluate întocmit de SRL „General Expert” nu s-a calculat valoarea pieselor originale noi conform catalogului pieselor originale Lexus „autoxp”, obținând astfel un cost al pieselor mult mai diminuat decât cel real existent și stabilit de SRL „Exauto-Plus” prin raportul de evaluare din 20.11.2014. Totodată, SRL „General Expert” nu a inclus conform art. 23 alin. (7) din Legea nr. 414 din 22.12.2006 și cheltuielile de transport, taxele vamale la procurarea pieselor respective în valută străină, motiv din care a fost obținută o evaluare a prejudiciului greșită.

Conform art. 434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 23 august 2016, iar recursul a fost declarat de Serghei Vasic la data de 08 septembrie 2016, ceea ce denotă că recursul este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 02 noiembrie 2016 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Serghei

Vasic, va casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și va pronunța o nouă hotărâre de admitere parțială a pretențiilor înaintate, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 118 alin.(1), (3) Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiile sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 130 alin. (1)-(3) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii.

Atât instanța de apel, cât și prima instanță, fiind investite cu judecarea pricinii în speță, rezultând din temeiurile și obiectul acțiunii, corect au constatat circumstanțele pricinii, doar că incorect le-au apreciat și respectiv au concluzionat asupra netemeinicii cerințelor înaintate de Serghei Vasic împotriva CIA „Asito” SA.

Din materialele pricinii rezultă că agentul constatator, Inspector Superior al Serviciului Documentare Accidente Rutiere a Secției Sistemizare Transport și Circulației Rutiere al Direcției de Poliție a mun.Chișinău a Inspectoratului General de Poliție-Veaceslav Ciobanu, examinând materialul accidentului rutier înregistrat în REI II, sub nr. 12916, la data de 07 noiembrie 2014, a dispus intentarea procedurii contravenționale în privința lui Eduard Suhaltca în baza art. 242 alin.(2) Cod contravențional, din motiv că acesta aflându-se la volanul automobilului de model „Mercedes” cu număr de înmatriculare ORBN 265 și manifestând imprudență în trafic și ignorând prevederile Regulamentului Circulației Rutiere, a comis tamponarea automobilului de model „Lexus ES 300H”, cu număr de înmatriculare CII 1, condus de Maxim Vasic (f.d.10).

Colegiul menționează că la constatarea circumstanțelor producerii accidentului rutier, s-a stabilit că Eduard Suhaltca, conducătorul automobilului de model „Mercedes” cu număr de înmatriculare ORBN 265, era asiguratul CIA „Asito” SA și deținea poliță de asigurare eliberată de pârât.

Conform art. 18 alin. (1) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414 din 22 decembrie 2006, la producerea accidentului de autovehicul, asiguratul sau utilizatorul de autovehicul este obligat: a) să întreprindă toate acțiunile posibile pentru diminuarea pagubelor produse; b) să notifice organele poliției sau alte organe de drept despre accidentul de autovehicul imediat după producerea lui, cerând întocmirea actelor referitor la cauzele și circumstanțele producerii accidentului, precum și la consecințele lui; c) în 48 de ore din momentul producerii accidentului, să înștiințeze asiguratorul care a emis polița de asigurare RCA sau certificatul de asigurare “Carte Verde”; participanții la accident care dețin polițe de asigurare RCA și/sau certificate de asigurare “Carte Verde”, indiferent de rezultatele constatării

vinovatului, anunță asiguratorii respectivi și sunt obligați să nu întreprindă de sine stătător măsuri de reparare a pagubelor; d) să notifice participanții la accident, păgubitul sau apropiații lui despre faptul că posedă poliță de asigurare RCA și/sau certificat de asigurare “Carte Verde” și să pună la dispoziția acestora informațiile necesare despre asigurator; e) să prezinte, personal sau prin reprezentantul său legal, la sediul asiguratorului ori al reprezentantului de despăgubiri, actul organelor și instituțiilor competente cu privire la producerea accidentului rutier, permisul de conducere valabil pentru categoria din care face parte autovehiculul condus, certificatul de înmatriculare și raportul de inspecție tehnică periodică a autovehiculului cu care a provocat accidentul. Documentele menționate se depun în copii certificate de către asigurat sau în original pentru efectuarea copiilor de către asigurator; f) să asigure, la solicitarea asiguratorului, accesul la autovehiculul cu care a provocat accidentul.

La data de 10 noiembrie 2014 sub nr. 142711R1 RCA a fost înregistrată la CIA „Asito” SA comiterea accidentului la data de 07 noiembrie 2014, cu participarea conducătorilor auto Eduard Suhaltca și Maxim Vasic (f.d.11).

Conform art. 19 alin. (1) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414 din 22 decembrie 2006, după ce a luat cunoștință de producerea accidentului, asiguratorul este obligat: a) să deschidă dosar de daune; b) să solicite organelor și instituțiilor competente (poliția, unitățile de pompieri, procuratura sau instituțiile medicale) informații despre accident și consecințele lui, stipulate la art.21 alin.(3) lit.a), dacă asiguratul sau persoana păgubită nu a prezentat asiguratorului astfel de informații certificate în modul corespunzător; c) să examineze bunurile avariate și să încheie, în termen de 5 zile lucrătoare din data primirii cererii persoanei păgubite privind despăgubirea de asigurare, un proces-verbal de constatare a pagubelor; d) să închidă dosarul de daune privind pagubele materiale în cel mult 15 zile calendaristice din data depunerii de către păgubit a ultimului document necesar finalizării dosarului; e) să închidă dosarul de daune privind vătămările corporale sau decesul în cel mult 10 zile calendaristice din data depunerii de către păgubit a ultimului document de confirmare a pagubelor; f) să achite despăgubirea de asigurare în termenele stabilite prin prezenta lege.

Conform art. 21 alin. (1) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414 din 22 decembrie 2006, la depunerea de către persoana păgubită sau de către reprezentantul acesteia a cererii de despăgubire, asiguratorul sau, după caz, Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule deschide dosar de daune și constată pagubele în conformitate cu art.19 alin.(1) lit. c).

Conform art. 21 alin. (4), (5) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414 din 22 decembrie 2006, procesul-verbal de constatare a pagubelor se încheie de asigurator, cu participarea asiguratului și/sau a utilizatorului de autovehicul și a persoanei păgubite sau a reprezentantului acesteia, în bază de procură, și se semnează de toți participanții la întocmirea lui. Eventualele obiecții ale părților cu privire la pagubele constatate se menționează în procesul-verbal sau într-o anexă la acesta.

Astfel, la data de 12 noiembrie 2014 a fost întocmit de către CIA „Asito” SA procesul verbal de constatare a daunelor nr.142711R1, conform căruia s-au constatat că daunele produse automobilului de model „Lexus ES 300H”, cu număr de înmatriculare CII 1,

inclusiv și piesele avariate și s-a convenit, conform pct. 6.2 că evaluarea daunei va fi efectuată de către SRL „General Expert” (f.d.28-29).

Tot aici, este de menționat că procesul verbal de constatare a daunelor produse vehiculului avariat de model „Lexus ES 300H”, cu număr de înmatriculare CII 1 (f.d.28-29), a fost adus la cunoștință și contrasemnat de persoana vinovată Eduard Suhalitca, de persoana păgubită Maxim Vasic, inginerul-expert, inginerul-expert coordonator și reprezentantul CIA „Asito” SA” (f.d.29).

La acest capitol, Colegiul remarcă că careva obiecții în contextul prevederilor art. 21 alin. (5) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414 din 22 decembrie 2006, referitor la procesul verbal întocmit și societatea care a fost desemnat de a efectua evaluarea daunelor, nu au fost înaintate, cu atât mai mult de Maxim Vasic, posesorul automobilului examinat.

Conform actului de evaluare cost-reparație nr. 3750 întocmit la data de 18 noiembrie 2014, suma totală cost-reparație a automobilului de model „Lexus ES 300H”, cu număr de înmatriculare CII 1, constituie 30704, 15 lei (f.d.30-32), de altfel, suma această este recunoscută și de compania de asigurare ca despăgubire de asigurare.

Conform raportului de evaluare a pagubei nr. 1578 din 20 noiembrie 2014, întocmit la cererea lui Maxim Vasic de către SRL „Exauto-Plus” (expertiză independentă), s-a stabilit că valoarea prejudiciului cauzat automobilului de model „Lexus ES 300H”, cu număr de înmatriculare CII 1, constituie 59200, 84 lei (f.d.13-21).

În această ordine de idei, Colegiul menționează că conform art. 21 alin. (2) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414 din 22 decembrie 2006, în cazul în care asigurătorul nu a examinat bunurile avariate și nu a încheiat proces-verbal de constatare a pagubelor în termenul specificat la art.19 alin.(1) lit.c), persoana păgubită este în drept să apeleze la serviciile experților independenți sau ale unităților de specialitate pentru constatarea pagubelor, fără a prezenta asigurătorului bunurile avariate.

La caz, Colegiul reiterează că la data de 12 noiembrie 2014 a fost întocmit de către CIA „Asito” SA procesul verbal de constatare a daunelor nr.142711R1, fiind constatate daunele produse automobilului de model „Lexus ES 300H”, cu număr de înmatriculare CII 1, inclusiv și piesele avariate (f.d.28-29).

Conform pct. 6.2 al aceluiași proces-verbal s-a stabilit că evaluarea daunei cauzate automobilului avariat va fi efectuată de către SRL „General Expert” și nu au fost înaintate careva obiecții referitor la procesul verbal întocmit sau societatea care a efectuat evaluarea.

Astfel, conform art. 23 alin.(4) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414 din 22 decembrie 2006, costul reparației autovehiculului se stabilește pe baza documentelor eliberate de unitatea de specialitate acceptată de părți.

Cu referire la argumentul instanței ierarhic inferioare precum că reclamantul nu a demonstrat că CIA „Asito” SA refuză achitarea sumei de 30704, 15 lei cu titlu de despăgubire de asigurare, Colegiul menționează că nu au fost prezentate careva confirmări precum că reclamantul ar fi refuzat primirea sumei de 30704, 15 lei.

Mai mult, era de obligația pârâtului de a confirma, în sensul art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, prin probe faptul că reclamantul ar fi refuzat primirea sumei, în condițiile când recurentul invocă că nici nu a fost informat despre emiterea ordonanței de plată a despăgubirii de asigurare.

Or, această ipoteză a instanței de apel nu poate constitui temei de respingere a pretenției reclamantului privind încasarea despăgubirii de asigurare, în condițiile când instanța de apel, în esență, recunoaște dreptul reclamantului la despăgubirea de asigurare, însă, concomitent respinge pretenția înaintată în acest sens integral.

Colegiul remarcă că în art. 28 alin.(1) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414 din 22 decembrie 2006, este prevăzută obligația asiguratorului la plata despăgubirii de asigurare persoanei păgubite. Această normă legală prevede obligația debitorului de a da, raportată la caz de a plăti o sumă de bani creditorului-persoanei păgubite.

Conform art. 642 Cod civil, stingerea obligației semnifică încetarea raporturilor juridice dintre subiecte, care pierd drepturile subiective și obligațiile ce constituie esența raporturilor juridice obligaționale.

Stingerea obligației poate surveni prin executare, darea în plată, consemnare, compensare, confuziune, remitere de datorie, imposibilitatea fortuită de executare, decesul persoanei fizice sau lichidarea persoanei juridice (în anumite cazuri), novație.

Colegiul menționează că la caz nu a fost stabilit nici un temei din cele indicate supra care ar fi dus la stingerea obligației CIA „Asito” SA față de reclamant.

Respectiv nefiind stinsă obligația, CIA „Asito” SA rămâne a fi în continuare debitor și este ținut să o execute.

Faptul că CIA „Asito” SA este de acord la plata unei sume de bani cu titlu de despăgubire nu semnifică că obligația este stinsă și respectiv nu o absolvește de executare.

Colegiul consideră ca fiind incorectă poziția instanței de apel care neîntemeiat a transferat obligația pârâtului pe seama reclamantului, în sensul că ultimul urmează să ridice mijloacele bănești de la debitor.

În acest sens, Colegiul reliefează că art. 28 al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414 din 22 decembrie 2006, expres prevede subiectul debitor și anume acesta este asiguratorul și nicidecum persoana păgubită.

În acest context, Colegiul decelează că incorect instanța de apel a făcut referință la comportamentul pasiv al reclamantului, ori, legea cert prevede cine urmează a întreprinde acțiuni de executare a obligației-asiguratorul și care anume acțiuni de plată a despăgubirii.

Tot aici, Colegiul indică că obligațiile proprii reclamantului au fost executate de către ultimul: a informat asiguratorul despre accident, a pus la dispoziția asiguratorului vehiculul deteriorat, a solicitat plata despăgubirii. Ori, pârâtul nu a obiectat invocând inacțiunea reclamantului.

Această concluzie este bazată pe materialele cauzei din care rezultă că persoana păgubită a informat asiguratorul despre accidentul rutier, fapt expres indicat în confirmarea CIA „Asito” SA ce atestă că la data de 10 noiembrie 2014 sub nr. 142711R1 RCA a fost înregistrată la CIA „Asito” SA comiterea accidentului din 07 noiembrie 2014, cu participarea conducătorilor auto Eduard Suhaltca și Maxim Vasic (f.d.11), conform căreia rezultă și solicitarea constatării pagubelor și plata despăgubirii de asigurare.

De asemenea, reclamantul a pus la dispoziția asiguratorului mijlocul de transport avariat pentru a fi constatate pagubele, ori altfel ar fi fost imposibilă întocmirea procesului verbal de constatare a daunelor nr.142711R1 din 12 noiembrie 2014, conform căruia au fost constatate deteriorările cauzate automobilului de model „Lexus ES 300H”, cu număr de înmatriculare CII 1, inclusiv și piesele avariate (f.d.28-29).

În atare circumstanțe, Colegiul ajunge la concluzia de a încasa de la CIA "Asito" SA în beneficiul lui Serghei Vasic despăgubirea de asigurare în mărime de 30704, 15 lei, constată conform actului de evaluare nr. 3750 întocmit de SRL „General Expert”, cu respingerea pretenției privind încasarea despăgubirii de asigurare în mărime de 28496, 69 lei.

Referitor la cerința reclamantului privind încasarea de la CIA „Asito” SA a dobânzii de întârziere pentru perioada 06 decembrie 2014-25 ianuarie 2016 în mărime de 16141, 51 lei, Colegiul o consideră parțial întemeiată.

În acest sens, instanța de recurs reține că obligațiile asigurătorului, care rezultă din contractele de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto privind plata în termen a despăgubirilor, sunt obligații pecuniare, în privința cărora sunt aplicabile prevederile art. 619 și 1328 alin. (3) Cod civil, adică la caz CIA „Asito” SA urmează să achite și dobânda de întârziere reclamantului pe toată perioada întârzierii.

Conform art. 585 Cod civil, în cazul în care, conform legii sau contractului, obligația este purtătoare de dobândă, se plătește o dobândă egală cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.

Conform art. 619 alin. (1), (2) Cod civil, obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus. În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Colegiul reliefă că pârâtul CIA „Asito” SA a adoptat decizia de plată a despăgubirii de asigurare în mărime de 30704 lei lui Serghei Vasic la data de 04 februarie 2015, conform ordonanței de plată nr. C112490 (numărul rezervei C112490/1) (f.d.27), sumă care și este recunoscută de către pârât din despăgubirea de asigurare solicitată de reclamant prin cererea de chemare în judecată.

La acest capitol, Colegiul decelează că la materialele pricinii lipsesc careva confirmări care să ateste achitarea despăgubirii de asigurare reclamantului în cuantumul recunoscut de către pârât sau faptul că ar fi fost informat despre adoptarea acesteia, argument invocat și de recurent și necombătut de pârât.

Astfel, la data de 10 februarie 2015, reclamantul Serghei Vasic s-a adresat cu cererea de chemare în judecată, prin ce a solicitat încasarea de la CIA „Asito” SA a despăgubirii de asigurare în mărime de 59200, 84 lei, ca rezultat al comiterii accidentului rutier la data de 07 noiembrie 2014, vinovat în comiterea căruia a fost recunoscut vinovat asiguratul CIA „Asito” SA –Eduard Suhaltca.

În atare circumstanțe, Colegiul ajunge la concluzia de a încasa de la CIA „Asito” SA în beneficiul lui Serghei Vasic dobânda de întârziere pentru perioada 10 februarie 2015-25 ianuarie 2016, care rezultând din 9%, conform art. 619 Cod civil, peste rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei stabilită pentru această perioadă, care variază de la 8, 5% până la 19, 5 %, constituie în total 7485, 92 lei.

Conform art. 19 alin.(2) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414 din 22 decembrie 2006, asigurătorul este obligat să soluționeze cererea și să achite despăgubirea de asigurare în cel mult 3 luni din data depunerii cererii de despăgubire.

Astfel, în contextul normei date Colegiul consideră neîntemeiată pretenția reclamantului privind încasarea dobânzii de întârziere pentru perioada 06 decembrie 2014-09 februarie 2015 inclusiv.

La caz, Colegiul consideră irelevant argumentul reclamantului precum că pârâtul ar fi pus în întârziere începând cu 06 decembrie 2014, în condițiile când, cu referire la prevederile art. 28 alin.(1) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414 din 22 decembrie 2006, personal indică că dosarul de daune a fost inițiat la data de 10 noiembrie 2014 și urma să fie închis la data de 25 noiembrie 2014, însă, careva probe privind data finalizării dosarului de daune nu a fost prezentate sau când ar fi fost depus ultimul document necesar finalizării dosarului.

Or, reclamantul indicând data de 06 decembrie 2014 ca fiind data când ar fi fost pus în întârziere pârâtul la plata despăgubirii de asigurare s-a axat pe interpretarea prevederilor legale, însă, nu a luat în considerare și prevederile art. 19 alin.(2) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414 din 22 decembrie 2006, conform cărora asigurătorul este obligat să soluționeze cererea și să achite despăgubirea de asigurare în cel mult 3 luni din data depunerii cererii de despăgubire.

În speță, Colegiul reiterează că la data de 12 noiembrie 2014 a fost întocmit procesul verbal de constatare a daunelor produse vehiculului avariat de model „Lexux” (J) ES 300H, cu număr de înmatriculare CII 1 (f.d.28-29), care a fost adus la cunoștință și contrasemnat de persoana vinovată Eduard Suhaltca, de persoana păgubită Maxim Vasic, inginerul-expert, inginerul-expert coordonator și reprezentantul CIA „Asito” SA. Iar, decizia de plată a despăgubirii de asigurare în mărime de 30704 lei lui Serghei Vasic a fost adoptată la data de 04 februarie 2015 (f.d.27), însă, careva confirmări ce ar atesta că reclamantul a fost informat sau i-a fost adusă la cunoștință decizia adoptată de compania de asigurare, la materialele pricinii lipsesc.

Prin urmare, Colegiul rezultând din prevederile art. 19 alin.(2) al Legii menționate *supra*, constată că pârâtul este pus în întârziere începând cu 10 februarie 2015, care și constituie data adresării în instanța de judecată și este obligat la plata dobânzii de întârziere începând cu 10 februarie 2015.

Cu referire la cheltuielile de judecată pretinse de reclamant în cererea de chemare în judecată, inclusiv suportate în ordine de apel și în ordine de recurs, Colegiul conchide necesar a le pune pe seama pârâtului CIA „Asito” SA, rezultând din prevederile art. 94 Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 94 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului. Prevederile alin.(1) și (2) se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanță de apel, în instanță de recurs și în cadrul revizuirii.

În contextul dat, Colegiul reține că reclamantul prin cererea de chemare în judecată înaintată și prin cererea de majorare a pretențiilor din acțiune a solicitat încasarea despăgubirii de asigurare în mărime de 59200, 84 lei și dobânda de întârziere pentru perioada de 06 decembrie 2014-25 ianuarie 2016 în mărime de 16141, 51 lei.

În acest sens, reclamantul la depunerea cererii de chemare în judecată a achitat cu titlu de taxă de stat suma de 1776, 00 lei, conform ordinului de încasare a numerarului nr. 97121961 din 10 februarie 2015 (f.d.5), iar la majorarea pretențiilor a achitat cu titlu de taxă de stat suma de 484, 25 lei, conform ordinului de încasare a numerarului nr. 21866528 din 25 ianuarie 2016 (f.d.43).

Concomitent, Colegiul remarcă că reclamantul la depunerea cererii de apel a achitat cu titlu de taxă de stat suma de 1695, 00 lei, conform ordinului de încasare a numerarului nr. FH7A-3100 din 04 august 2016 (f.d.98), iar la depunerea cererii de recurs, a achitat cu titlu de taxă de stat suma de 1130, 13 lei, conform ordinului de încasare a numerarului nr. 507R-3100 din 06 septembrie 2016 (f.d.108).

În atare circumstanțe, pornind de la faptul că acțiunea înaintată a fost admisă parțial și anume fiind dispusă încasarea despăgubirii de asigurare în mărime de 30704, 15 lei și a dobânzii de întârziere pentru perioada 10 februarie 2015-25 ianuarie 2016 în mărime de 7485, 92 lei, Colegiul consideră necesar de a-i compensa reclamantului cheltuielile de judecată parțial pretențiilor admise, cu respingerea solicitării de încasare a cheltuielilor de judecată în partea pretențiilor respinse.

Prin urmare, Colegiul ajunge la concluzia de a încasa de la CIA "Asito" SA în beneficiul lui Serghei Vasic suma de 2577, 70 lei- cheltuieli de judecată suportate de reclamant cu titlul de taxă de stat, atât la depunerea cererii de chemare în judecată, cât și la exercitarea căilor de atac-apelul și recursul.

Referitor la solicitarea privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5000 lei, Colegiul o consideră întemeiată, dispunând încasarea acestora de la CIA "Asito" SA în beneficiul lui Serghei Vasic.

În conformitate cu art. 96 alin. (1), (1¹) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

La caz, Colegiul notează că reclamantul Serghei Vasic în cadrul procesului a beneficiat de asistență juridică acordată de avocatul Dumitru Harea, în baza mandatului nr. MA 0523733 din 09 februarie 2015, conform contractului de asistență juridică nr. 10 din 03 februarie 2015 (f.d.4) și în baza mandatului nr. MA 0870997 din 23 februarie 2016, conform contractului de asistență juridică nr. 9 din 15 februarie 2016 (f.d.61).

Tot aici, este de menționat că în condițiile legii cât și a jurisprudenței CEDO, instanțele de judecată la soluționarea cererilor de restituire a cheltuielilor pentru asistență juridică, urmează să ia în considerare că partea care pretinde compensarea acestora, necesită să prezinte dovada achitării onorariilor avocaților, adică copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată și listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și a timpului aferent acestora (cu tariful și orarul).

Astfel, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5000 lei, pretinse de reclamant, au fost achitate pentru serviciile de asistență juridică prestate de avocatul Dumitru Harea în cadrul procesului dat în baza contractului de asistență juridică nr. 9 din 15 februarie 2016, conform bonului de plată Seria YL nr. 643071 din 17 februarie 2016 (f.d.62) și facturii Seria WH nr.4133737 din 17 februarie 2016 (f.d.63).

De asemenea, Colegiul remarcă că în contextul Recomandării privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de

asistență juridică, aprobată de către Consiliul Uniunii avocaților din Republica Moldova, prin Decizia nr. 2 din 30 martie 2012, pornind de la practica CtEDO, conform căreia cheltuielile pentru asistența juridică și onorariul avocatului trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime. Totodată, urmează să se ia în considerare complexitatea cauzei; dificultatea problemelor juridice ridicate de speță, aportul avocatului la soluționarea cauzei, timpul și munca depusă de avocat, aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistență juridică. Înalta Curte a mai statuat că nu ține de competența sa de a se expune asupra acordului cu privire la onorarii. În conformitate cu jurisprudența sa, ea urmează să stabilească dacă costurile și cheltuielile au fost necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime (Amihalachioaie vs Moldova).

Prin prisma celor menționate *supra*, instanța de recurs relevă că cuantumul serviciilor achitate de către Serghei Vasic pentru asistența juridică acordată acestuia în prezenta cauză în raport cu complexitatea și dificultatea problemelor juridice ridicate de speță, este unul rezonabil.

În consecință, Colegiul ajunge la concluzia de a încasa de la CIA "Asito" SA în beneficiul lui Serghei Vasic suma de 5000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe au fost adoptate contrar normelor de drept în raport cu circumstanțele pricinii, prin interpretarea eronată a acestora, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de admite recursul declarat de Serghei Vasic, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care se admit parțial pretențiile înaintate.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. b) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Serghei Vasic.

Se casează decizia din 23 august 2016 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 26 aprilie 2016 a Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău, adoptate în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Vasic Serghei împotriva Companiei Internaționale de Asigurări "Asito" Societate pe Acțiuni, intervenient accesoriu Suhalitca Eduard cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care:

-Se admite parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Vasic Serghei împotriva Companiei Internaționale de Asigurări "Asito" Societate pe Acțiuni, intervenient accesoriu Suhalitca Eduard cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

-Se încasează de la Compania Internațională de Asigurări "Asito" Societate pe Acțiuni în beneficiul lui Serghei Vasic despăgubirea de asigurare în mărime de 30704, 15 lei (trei zeci mii șapte sute patru lei 15 bani).

-Se încasează de la Compania Internațională de Asigurări "Asito" Societate pe Acțiuni în beneficiul lui Serghei Vasic dobânda de întârziere pentru perioada 10 februarie 2015-25 ianuarie 2016 în mărime de 7485, 92 lei (șapte mii patru sute optzeci și cinci lei 92 bani).

-Se încasează de la Compania Internațională de Asigurări ”Asito” Societate pe Acțiuni în beneficiul lui Serghei Vasic cheltuielile de judecată în mărime de 7577, 70 lei (șapte mii cinci sute șaptezeci și șapte lei 70 bani), constituite din taxa de stat în mărime de 2577, 70 lei, achitată la depunerea cererii de chemare în judecată, cererii de apel și cererii de recurs și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 5000 lei.

În rest, acțiunea în partea încasării despăgubirii de asigurare în mărime de 28496, 69 lei, a dobânzii de întârziere pentru perioada 06 decembrie 2014-09 februarie 2015 și a cheltuielilor de judecată în mărime de 2507, 68 lei, se respinge.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecători:

Valentina Clevadi

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

Oleg Sternioală